

MỘT SỐ BIỆN PHÁP PHÁT TRIỂN NGÔN NGỮ CHO TRẺ 4 - 5 TUỔI THÔNG QUA HOẠT ĐỘNG KỂ CHUYỆN THEO TRANH

Nguyễn Thị Ngọc Diệp¹

1. Khoa Sư Phạm. Email: diepntn@tdmu.edu.vn

TÓM TẮT

Ngôn ngữ là công cụ giúp cho trẻ em giao tiếp, trao đổi. Nhờ có ngôn ngữ, trẻ có thể nói lên những suy nghĩ của mình và mở rộng khả năng giao tiếp trong học tập cũng như vui chơi. Nhiệm vụ phát triển ngôn ngữ cho trẻ là một trong những mục tiêu quan trọng trong các mục tiêu của giáo dục mầm non. Giáo viên mầm non cần phát triển ngôn ngữ cho trẻ trong tất cả các loại hình hoạt động giáo dục ở mọi nơi, mọi lúc trong trường mầm non. Một trong những hoạt động tạo cơ hội phát triển ngôn ngữ cho trẻ nhiều nhất là hoạt động kể chuyện theo tranh. Thông qua hoạt động dạy trẻ kể chuyện theo tranh, giúp trẻ phát triển ngôn ngữ mạch lạc, phát âm rõ ràng hơn, vốn từ của trẻ tăng lên. Ngoài ra hoạt động kể chuyện theo tranh còn là phương tiện giáo dục trẻ một cách toàn diện

Từ khóa: Kể chuyện theo tranh, ngôn ngữ nói, trẻ mầm non.

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Ngôn ngữ là công cụ giúp cho con người giao tiếp, trao đổi và đi đến hiểu biết lẫn nhau. Cho nên nếu không có một thứ ngôn ngữ chung cho cả cộng đồng dùng để giao tiếp, để thắt chặt các mối quan hệ thì xã hội cũng không thể tồn tại được. Quá trình trưởng thành của đứa trẻ bên cạnh thể chất và trí tuệ thì ngôn ngữ là công cụ để trẻ học tập, vui chơi ở trường mầm non. Ngôn ngữ cần cho tất cả các hoạt động và ngược lại, mọi hoạt động tạo cơ hội cho ngôn ngữ trẻ phát triển.

Đối với trẻ, ngôn ngữ là phương tiện để phát triển tư duy, là công cụ hoạt động trí tuệ và là phương tiện để giáo dục tình cảm, thẩm mỹ cho trẻ. Ngoài ra ngôn ngữ còn là phương tiện để giao tiếp quan trọng nhất đặc biệt là đối với trẻ nhỏ, đó là phương tiện để giúp trẻ giao lưu cảm xúc với những người xung quanh. Vì vậy giáo viên cần tổ chức hoạt động nhằm phát triển ngôn ngữ cho trẻ. Trong các hoạt động ở trường mầm non thì hoạt động kể chuyện theo tranh giúp trẻ mở rộng vốn từ ngữ phong phú đa dạng, rèn cho trẻ phát âm chính xác, biết sử dụng nhiều loại câu, diễn đạt ngôn ngữ mạch lạc rõ ràng khi trẻ thực hành kể chuyện. Tuy nhiên, hiện nay hoạt động kể chuyện theo tranh ở trường mầm non chưa phong phú và còn một số hạn chế trong việc phát triển ngôn ngữ cho trẻ. Vì vậy cần có những biện pháp phù hợp để phát triển ngôn ngữ cho trẻ.

II. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

1. Phương pháp nghiên cứu lý thuyết

Khái quát hóa, hệ thống hóa các cơ sở lý luận, các công trình nghiên cứu có liên quan đến đề tài, nghiên cứu tài liệu có liên quan đến phát triển ngôn ngữ của trẻ thông qua kể chuyện. Sau

đó phân tích, tổng hợp, sắp xếp, chọn lọc các dữ liệu cần thiết để thực hiện đề tài. Nhằm thu thập các thông tin, dữ liệu có liên quan đến vấn đề cần được nghiên cứu để hình thành cơ sở lý luận.

2. *Phương pháp phân tích tổng kết*: Phân tích, tổng kết các số liệu và tài liệu đã thu thập được.

3. Phương pháp khảo sát và phỏng vấn giáo viên đang dạy trẻ 4-5 tuổi ở một số trường mầm non.

III. KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

1. *Phát triển ngôn ngữ cho trẻ*

Trong cuốn sách Phát triển ngôn ngữ trẻ thơ (Developing language in early - childhood - 2008) , Otto Beverly - một chuyên gia trong lĩnh vực phát triển ngôn ngữ trẻ em của đại học Illinois Hoa Kỳ đã nhìn nhận ngôn ngữ trẻ em là một sự biểu hiện tích hợp của các thành tố ngôn ngữ: ngữ âm, nghĩa của từ và cấu tạo từ, ngữ pháp, và ngữ dụng. Bà Oto Beverly nhìn ngôn ngữ trẻ ở cả hai phương diện cấu trúc và chính thể. Về mặt cấu trúc, ngôn ngữ được tạo bởi các đơn vị ngữ âm, từ vựng, ngữ pháp và ngữ dụng. Về mặt chính thể, ngôn ngữ thể hiện trong đơn vị giao tiếp. Như vậy, phát triển ngôn ngữ cho trẻ phát triển từng mặt các đơn vị ngôn ngữ nhưng lại phải đạt đến sự tích hợp các thành tố đó trong một đơn vị giao tiếp chính thể là ngôn bản, lời nói mạch lạc mà nó biểu hiện ở hai dạng là đối thoại và độc thoại. Lời nói đối thoại ở trẻ là khả năng tương tác ngôn ngữ của trẻ với những người xung quanh còn độc thoại là khả năng kể chuyện, bày tỏ ý nghĩ của mình, trình bày một cái gì đó để cho người khác có thể hiểu được.[4]

2. *Nhiệm vụ phát triển ngôn ngữ nói cho trẻ*

a. *Giáo dục chuẩn mực ngữ âm tiếng Việt*

- Luyện cho trẻ nghe âm thanh ngôn ngữ.

- Dạy trẻ phát âm đúng các âm vị, trong các kết hợp âm tiết - từ - câu theo chuẩn mực âm thanh tiếng Việt.

- Trẻ học điều chỉnh hơi thở ngôn ngữ, rèn luyện cho trẻ sử dụng ngữ điệu để tạo nên sự biểu cảm về phương diện âm thanh lời nói.

- Sửa các lỗi phát âm cho trẻ: do bộ máy phát âm của trẻ chưa hoàn chỉnh nên cần sửa các lỗi nói ngọng (phát âm sai âm vị, thanh điệu).

b. *Hình thành và phát triển vốn từ cho trẻ*

- Làm giàu vốn từ cho trẻ: làm tăng số lượng từ trong vốn từ của trẻ, cung cấp thêm các từ tên gọi của các sự vật, hiện tượng các hoạt động, trạng thái, các tính chất, đặc điểm của sự vật, hiện tượng.

- Nâng cao khả năng hiểu nghĩa của từ ở trẻ, dạy trẻ dùng từ chính xác, cung cấp thêm từ đồng nghĩa, từ trái nghĩa giúp trẻ có thể lựa chọn từ và sử dụng từ chính xác khi diễn đạt.

- Tích cực hóa vốn từ của trẻ: dạy cho trẻ sử dụng đúng trong cấu trúc câu, sử dụng nhiều câu khác nhau trong hoạt động giao tiếp.

c. *Dạy trẻ sử dụng các mẫu câu tiếng Việt*: Dạy trẻ nói đúng các mẫu câu theo cấu trúc câu tiếng Việt trong các tình huống giao tiếp.

d. *Phát triển lời nói mạch lạc*: Rèn luyện khả năng tư duy ngôn ngữ và phát triển lời nói mạch lạc trong giao tiếp. Phát triển lời nói mạch lạc là phát triển ở trẻ khả năng nghe hiểu ngôn ngữ, khả năng trình bày có logic, có trình tự, có hình ảnh một nội dung nhất định.

e. *Phát triển lời nói nghệ thuật thông qua việc cho trẻ tiếp xúc với thơ và truyện*: Tuổi mầm non rất nhạy cảm với nghệ thuật ngôn ngữ. Những câu chuyện đặc biệt hấp dẫn trẻ. Chính vì vậy, cho trẻ tiếp xúc với thơ, truyện là một con đường phát triển lời nói, đặc biệt là lời nói nghệ thuật.

f. *Giáo dục tình yêu đối với tiếng mẹ đẻ và văn hóa giao tiếp ngôn ngữ*: Giáo dục văn hóa giao tiếp ngôn ngữ cũng là một nội dung quan trọng trong việc phát triển ngôn ngữ cho trẻ. Văn hóa giao tiếp ngôn ngữ thể hiện trong tất cả các thành tố ngôn ngữ như: sử dụng âm thanh, ngữ điệu sao cho phù hợp với hoàn cảnh giao tiếp. Bên cạnh đó cũng cần chú ý rèn luyện cho trẻ sử dụng phối hợp các phương tiện phi ngôn ngữ như cử chỉ, điệu bộ.

3. Đặc điểm phát triển ngôn ngữ của trẻ 4 – 5 tuổi:

a. *Đặc điểm vốn từ*: Vốn từ trẻ tăng nhanh khoảng 1300 – 2000 từ. Trong đó danh từ và động từ chiếm ưu thế, tính từ và các loại từ khác nhau trẻ đã sử dụng nhiều hơn. Trẻ đã sử dụng chính xác các từ chỉ tính chất không gian như: Cao, thấp, dài, ngắn; các từ chỉ tốc độ: nhanh, chậm. Ngoài ra các từ có khái niệm tương đối như: Hôm nay, hôm qua, ngày mai, trẻ vẫn dùng chưa chính xác.

b. *Đặc điểm về phát âm*: Trẻ 4 – 5 tuổi đã phát âm tốt hơn, rõ hơn, ít ê a. Trẻ vẫn còn sai những âm thanh khó hoặc những từ có 2, 3 âm vị, sai những âm tiết có nhiều âm vị. Trẻ có thể phát âm mềm dẻo, các loại âm của tiếng mẹ đẻ mà trẻ được giao tiếp.

c. *Đặc điểm về ngữ pháp và lời nói mạch lạc*: Trẻ biết dùng câu dài hơn (chủ ngữ, vị ngữ là 1 cụm từ). Trẻ ít sử dụng câu ghép hạn chế sử dụng câu cụt hơn. Trẻ đã có khả năng kể lại chuyện, kể theo tranh và kể theo trình tự trước sau. Trẻ có thể nói mạch lạc và đọc được những bài đồng dao, thơ. Tuy nhiên, vẫn còn trẻ dùng từ chưa chính xác. còn một số trẻ khó nhớ và nói còn ngọng, nói chưa lưu loát.

Tóm lại, trẻ 4 – 5 tuổi có vốn từ phong phú hơn trẻ mẫu giáo bé về số lượng cũng như từ loại. Trẻ sử dụng được nhiều loại mẫu câu khác nhau. Tư duy của trẻ phát triển hơn, trẻ biết so sánh nhận ra đặc điểm giống, khác nhau của sự vật. Ngôn ngữ của trẻ rõ ràng hơn, có nội dung hơn. Trong ngôn ngữ độc thoại, trẻ thường dùng những câu, những đoạn ngắn. Trẻ không chỉ đàm thoại về những gì trẻ đang tri giác mà còn biết đàm thoại về những nội dung mà trẻ biết. Trẻ có thể kể lại một câu chuyện mà trẻ biết hoặc được nghe kể, có thể kể theo tranh hoặc đồ chơi, đồ vật. Mặc dù phần lớn lời kể của trẻ bắt chước theo mẫu của người lớn.

4. Dạy trẻ kể chuyện theo tranh

Ở trong trường mầm non, trẻ 4 – 5 tuổi đã được học kể chuyện theo tranh về đồ vật hoặc tranh có chủ đề. Trẻ chủ yếu học cách đặt những câu chuyện miêu tả theo tranh về đồ vật cũng như tranh có chủ đề. Trẻ có khả năng đặt lời kể có liên kết không lớn bởi vì ở độ tuổi này, lời nói đang được hoàn thiện, tính tích cực và hoạt động nói năng đang tăng dần. Trẻ chủ yếu học cách đặt những câu chuyện miêu tả theo tranh về đồ vật cũng như tranh có chủ đề. Kể chuyện theo tranh có chủ đề được các nhà nghiên cứu coi như một con đường phát triển ngôn ngữ mạch lạc rất phù hợp với trẻ mẫu giáo khi trẻ lớn đã có một vốn từ khá phong phú, khả năng ngôn ngữ mạch lạc đã đạt đến một mức độ đáng kể. Có thể sử dụng một số hoạt động kể chuyện theo tranh sau đây:

- Sử dụng tranh kết hợp với lời kể mẫu của cô.

- Sử dụng tranh kết hợp với trò chuyện theo hệ thống câu hỏi.
- Kể chuyện theo tranh trẻ tự vẽ.

a. Kể chuyện theo tranh được tiến hành kết hợp với lời kể mẫu của cô

Thời gian đầu tiên trẻ gần như nhắc lại từng lời mẫu câu câu kể, nhưng dần dần trong cách lời kể của chúng bắt đầu xuất hiện thường xuyên hơn những yếu tố sáng tạo. Vào cuối năm, nếu trẻ đã học kể chuyện theo mẫu, cô có thể nâng cao yêu cầu lên, đưa trẻ vào hình thức tự kể chuyện. Chẳng hạn, cô giáo đưa ra mẫu kể về một bức tranh này còn trẻ lại kể về một bức tranh khác.

Sử dụng tranh kết hợp với lời kể của cô là cho trẻ quan sát tranh xem bức tranh đó nói về chủ đề gì với mục đích giúp trẻ nhận biết và hứng thú hướng tới bức tranh đó. Từ chỗ cho trẻ quan sát tranh, cô sẽ kể câu chuyện của mình cho trẻ nghe. Trong quá trình đó, nhận thức của trẻ được củng cố bằng các chi tiết tình huống xảy ra trong tranh thông qua lời kể của cô giáo. Từ đó, trẻ được khắc sâu thêm nội dung của câu chuyện, khả năng ghi nhớ có chủ định được phát triển. Lời kể của cô có tác dụng giúp trẻ tri giác toàn bộ câu chuyện thông qua bức tranh, thấy được mối quan hệ giữa các nhân vật trong đó. Mẫu lời kể của cô cũng là chuẩn mực để trẻ noi theo.

b. Kể chuyện theo tranh được tiến hành kết hợp với trò chuyện theo hệ thống câu hỏi.

Biện pháp này giúp trẻ nhớ lại trình tự câu chuyện bằng hệ thống câu hỏi, tạo cho trẻ tự xây dựng được dàn ý của câu chuyện, trình tự nội dung. Trẻ có thể diễn đạt câu chuyện theo khuôn mẫu dễ dàng hơn.

Bước 1: Cô cùng trẻ trao đổi, đàm thoại về chủ đề.

Bước 2: Cô kể mẫu lại 2 lần

Bước 3: Cô giải thích từng phần câu chuyện

- + Phần mở đầu
- + Phần nội dung:
- + Phần kết thúc

Bước 4: Cho trẻ suy nghĩ và kể lại câu chuyện theo mẫu của cô sao cho càng nhiều trẻ kể lại càng tốt.

Bước 5: Đánh giá và nhận xét.

c. Kể chuyện theo tranh trẻ tự vẽ (bài vẽ trẻ tự thực hiện trong giờ hoạt động tạo hình)

Bước 1: Cô cùng trẻ trao đổi, đàm thoại về chủ đề.

Bước 2: Cho trẻ nói về bức tranh vẽ của mình: vẽ ai và vẽ như thế nào.

Bước 3: Cô cùng trẻ xây dựng dàn ý cho từng phần bằng câu hỏi gợi ý.

- + Mở đầu
- + Nội dung
- + Kết thúc

Bước 4: cho trẻ kể lại hoàn chỉnh câu chuyện.

Bước 5: Nhận xét, đánh giá.

Phần mở đầu của hoạt động giúp trẻ phát triển lời nói mạch lạc. Phần sau sẽ hình thành lời nói đúng ngữ pháp và tích cực hóa vốn từ của trẻ. Nội dung của hoạt động giúp phát triển lời nói

mạch lạc dạy trẻ đặt câu chuyện có cốt truyện theo tranh. Phát triển kỹ năng tự nghĩ ra các sự kiện trước và sau sự kiện trong tranh, hình thành lời nói đúng ngữ pháp và tích cực hóa vốn từ.

5. Thực trạng phát triển ngôn ngữ cho trẻ thông qua hoạt động kể chuyện theo tranh ở một số trường mầm non tại Thủ Dầu Một, Bình Dương

Bảng số liệu khảo sát thực trạng phát triển ngôn ngữ cho trẻ thông qua hoạt động kể chuyện theo tranh ở một số trường mầm non tại Thủ Dầu Một, Bình Dương dưới đây cho thấy tỷ lệ phần trăm các nội dung phát triển ngôn ngữ cho trẻ 4 – 5 tuổi ở mức độ tốt trở lên còn thấp chiếm từ 28% đến 54%, mức độ trung bình trở xuống chiếm tỷ lệ từ 45% đến 72%. Trong đó nội dung vốn từ có tỷ lệ trẻ ở mức độ tốt trở lên chiếm cao nhất 54%, còn nội dung lời nói nghệ thuật có tỷ lệ ở mức độ tốt trở lên là thấp nhất 28%. Nội dung có tỷ lệ trẻ ở mức độ trung bình trở xuống thấp nhất là lời nói nghệ thuật và lời nói mạch lạc.

Nội dung	Rất tốt	Tốt	Trung bình	Thấp	Rất thấp
Phát âm	16%	37%	31%	14%	2%
Vốn từ	21%	33%	25%	16%	5%
Nói đúng ngữ pháp	18%	24%	31%	21%	6%
Lời nói mạch lạc	16%	18%	33%	21%	14%
Lời nói nghệ thuật	12%	16%	27%	25%	20%

Chính vì vậy, giáo viên cần có những biện pháp giúp trẻ phát triển ngôn ngữ thông qua hoạt động kể chuyện. Đặc biệt là phát triển ngôn ngữ mạch lạc và lời nói nghệ thuật cho trẻ.

6. Một số biện pháp phát triển ngôn ngữ cho trẻ 4 – 5 tuổi thông qua hoạt động kể chuyện theo tranh

6.1. Tạo môi trường phát triển lời nói mạch lạc trong lớp học

Tạo môi trường kể chuyện bởi những đồ dùng như tranh ảnh, khung rối, mô hình, con rối,...Hình thức phải đẹp, đa dạng, phong phú thì mới thu hút được sự chú ý của trẻ nhiều hơn. Trẻ bị cuốn hút vào và tập trung nghe cô kể chuyện, hứng thú tham gia hoạt động để hiểu nội dung câu chuyện cô kể và có thể kể lại câu chuyện bằng những đồ dùng mà cô chuẩn bị.

Khi thực hiện các hoạt động kể chuyện theo tranh bố trí sắp xếp các đồ dùng, học cụ, khung sân khấu, sắp đặt tranh, trang trí tranh ảnh to, rõ, đẹp sinh động phù hợp với chủ đề để tạo môi trường học tốt và thoải mái cho trẻ. Để có những đồ chơi mới lạ và hấp dẫn trẻ trong tổ chức hoạt động kể chuyện theo giáo viên nên tận dụng các nguyên liệu vật liệu có sẵn ở địa phương như sách báo, lịch cũ, ống lon, chai nhựa, xốp, vải vụn, cành cây khô...nhằm lôi cuốn trẻ tích cực hoạt động từ đó ngôn ngữ của trẻ được phát triển

6.2. Sử dụng đa dạng các đồ dùng trực quan như tranh ảnh, phim ảnh, mô hình, khung rối, đồ vật, đồ chơi, vật thật

Sử dụng các phương tiện trực quan như tranh ảnh, phim ảnh, mô hình, khung rối, đồ vật, đồ chơi, vật thật trong việc phát triển lời nói mạch lạc là biện pháp đặc biệt quan trọng và có hiệu quả bởi nó phù hợp với tư duy trực quan hình tượng của trẻ. Khi được tiếp xúc với đồ dùng trực quan kết hợp với đàm thoại, không chỉ phát triển lời nói mạch lạc cho trẻ hình thành biểu tượng mới, phát triển khả năng tri giác của trẻ. Ngoài ra, việc sử dụng đa dạng các đồ dùng sẽ giúp trẻ hứng thú hơn với giờ học, đạt được mục đích, yêu cầu đã đề ra.

Trong hoạt động kể chuyện, cô giáo cần thường xuyên sử dụng đa dạng các đồ dùng trực quan: tranh ảnh, phim ảnh, mô hình, khung rối, đồ vật, đồ chơi, vật thật. Sử dụng đồ dùng trực

quan là phương pháp dạy học rất tích cực. Tuy nhiên, nếu trực quan không phù hợp và không sử dụng hợp lý thì sẽ không mang lại hiệu quả như ý muốn, thậm chí còn phản tác dụng. Đồ dùng trực quan không chỉ tái hiện nội dung tác phẩm mà còn có ý nghĩa giải thích từ khó cho trẻ. Vì vậy, cô giáo cần lựa chọn đồ dùng phù hợp, phát huy hết tác dụng

Giáo viên phải lựa chọn tranh ảnh có nội dung phù hợp chủ đề, lứa tuổi, trẻ chưa biết đọc, vì vậy các câu chuyện đến được với trẻ phải qua giọng đọc và lời kể của cô giáo truyền đạt tới trẻ. Giáo viên trước khi truyền đạt một câu chuyện đến với trẻ phải nghiên cứu một cách kỹ lưỡng nội dung câu chuyện cho phù hợp. Việc lựa chọn nội dung của tranh vô cùng quan trọng nó quyết định sự hoàn thiện và phát triển nhân cách trẻ.

6.3. Sử dụng trò chơi phát triển lời nói mạch lạc

Hoạt động vui chơi là nơi trẻ thể hiện được tốt nhất lời nói của mình và là nơi được thỏa mãn nhu cầu tự khẳng định, nhu cầu tìm kiếm khám phá thế giới xung quanh. Từ đó giúp trẻ hình thành động cơ chơi, mục đích chơi. Đây là nền tảng của hoạt động học tập, bởi vì với trẻ mẫu giáo “học mà chơi, chơi mà học”. Với trẻ, vui chơi là hoạt động chủ đạo, trẻ học thông qua chơi. Vì vậy, để phát triển ngôn ngữ cho trẻ thì sử dụng trò chơi là một biện pháp hiệu quả.

Việc sử dụng trò chơi, không chỉ đáp ứng nhu cầu vui chơi của trẻ mà trẻ còn học thông qua trò chơi. Trò chơi có vai trò rất lớn trong việc hình thành tình cảm, thái độ, phát triển nhận thức, tư duy và đặc biệt phát triển lời nói mạch lạc cho trẻ nhằm thỏa mãn nhu cầu được vui chơi của trẻ, tạo cảm giác thoải mái và qua đó phát triển lời nói mạch lạc cho trẻ. Các trò chơi phát triển kỹ năng nói mạch lạc, giao tiếp ngôn ngữ có văn hóa như các trò chơi đóng vai theo chủ đề: Mẹ và con, bán hàng, cô giáo, bác sĩ khám bệnh...

6.4. Tăng cường kết hợp sử dụng bài hát, câu đố, đồng dao, tục ngữ trong hoạt động kể chuyện theo tranh

Đối với trẻ mầm non nói chung và trẻ 4 – 5 tuổi nói riêng, trẻ rất nhạy cảm với nghệ thuật ngôn từ. Âm điệu, hình tượng của các bài hát ru, đồng dao, ca dao, dân ca sớm đi vào tâm hồn tuổi thơ. Những bài hát, câu đố, đồng dao, tục ngữ đặc biệt hấp dẫn trẻ.

Đồng dao, ca dao, tục ngữ có chức năng thỏa mãn nhu cầu vui chơi của các em nhỏ, do lời đồng dao gắn với trò chơi, ca dao gắn với lời bài hát và tục ngữ là những lời thơ đa màu sắc của cuộc sống xung quanh trẻ. Với những đặc điểm nổi bật về nội dung và nghệ thuật như vậy, đồng dao, ca dao, tục ngữ thực sự là một món ăn tinh thần thực sự không thể thiếu được đối với trẻ thơ.

Những bài đồng dao, ca dao có nội dung gần gũi, trẻ thường đọc khi vui chơi như các bài: “Dung dăng dung dẻ”; “ Kéo cưa lừa xẻ”;... Ví dụ: Khi trẻ chơi trò chơi “ Ròng rã lên mây ” thì bản thân trẻ lúc đó không những hóa thân vào các nhân vật trong trò chơi mà trẻ còn được thỏa mãn nhu cầu tâm sinh lý của lứa tuổi mầm non, được vui chơi nô đùa thỏa thích, được khám phá, được làm quen với lời bài đồng dao...

Để phát triển ngôn ngữ cho trẻ thông qua hoạt động kể chuyện theo tranh, giáo viên có thể áp dụng, lồng ghép cho trẻ ở rất nhiều các hoạt động sử dụng bài hát, câu đố, đồng dao, tục ngữ trong hoạt động ổn định, gây hứng thú cho trẻ trong giờ học kể chuyện. Tạo điều kiện thay đổi không khí, trạng thái khi kể chuyện. Làm cho trẻ thấy hứng thú, có nhiều cơ hội trải nghiệm, giúp cho trẻ phát triển ngôn ngữ một cách tự tin và toàn diện nhất.

6.5. Khuyến khích trẻ trò chuyện, đặt câu hỏi và thực hành kể chuyện: Tạo mọi điều kiện tốt nhất để cho trẻ phát triển ngôn ngữ mạch lạc, có vốn từ phong phú, giúp trẻ biết thể hiện nội

dung câu chuyện. Thông qua các hoạt động cho trẻ được giao tiếp với nhau nhiều hơn, cô trò chuyện với trẻ khuyến khích trẻ trả lời. Cô giáo biết lắng nghe những câu hỏi của trẻ trong những trường hợp trẻ còn lúng túng hay chưa hiểu về cách thể hiện chuyện, cô uốn nắn cho trẻ trong cách thể hiện các nhân vật trong chuyện. Giáo viên lắng nghe những lời giải thích, những câu hỏi của trẻ để có cách hướng dẫn trẻ phù hợp và tạo cơ hội và khuyến khích trẻ thực hành kể chuyện, gợi ý giúp trẻ kể chuyện một cách sáng tạo.

6.6. *Cho trẻ thực hành kể chuyện theo tranh:* Giáo viên phải tạo điều kiện cho trẻ được thực hành giao tiếp bằng cách kể chuyện, kể lại những gì trẻ đã biết, đã thu nhận được sẽ tạo điều kiện để trẻ nói các loại câu khác nhau, rèn luyện khả năng phát âm, dùng từ, diễn đạt ý muốn một cách tốt nhất. Luôn khuyến khích thu hút trẻ tham gia vào các hoạt động kể chuyện theo tranh, kể chuyện nối tiếp theo chuyện kể của cô...

6.7. *Kết hợp với phụ huynh trong việc dạy trẻ kể chuyện:* Việc dạy trẻ kể chuyện không chỉ riêng nhà trường mà kết hợp với cả gia đình, đây là một biện pháp không thể thiếu. Phụ huynh chính là nhân tố quyết định trong việc phát triển ngôn ngữ cho trẻ. Có thể nói kết hợp với các phụ huynh là một việc làm rất quan trọng trong việc dạy trẻ kể chuyện để phát triển ngôn ngữ cho trẻ. Thường xuyên trao đổi với phụ huynh để hiểu rõ được tầm quan trọng của việc cho trẻ làm quen văn học. Tư vấn và giới thiệu cho phụ huynh chọn những quyển truyện phù hợp với lứa tuổi của trẻ, kể cho trẻ nghe. Nên phổ biến trong cuộc họp đầu năm, nêu lên tầm quan trọng của việc phát triển ngôn ngữ, đặc biệt là hoạt động kể chuyện.

Thường xuyên trao đổi với phụ huynh về câu chuyện trẻ đã được nghe kể trên lớp. Vận động phụ huynh về nhà cho trẻ kể lại câu chuyện đã được học cho cả nhà nghe, hoặc động viên trẻ kể một câu chuyện mà trẻ biết. Như vậy lời nói mạch lạc của trẻ được phát huy một cách phong phú và đa dạng.

IV. KẾT LUẬN

Hoạt động kể chuyện theo tranh của trẻ ở độ tuổi 4-5 tuổi là một hoạt động quan trọng cần thiết góp phần vào việc hình thành và phát triển ngôn ngữ của trẻ nói riêng và phát triển nhân cách toàn diện của trẻ. Hoạt động kể chuyện theo tranh giúp trẻ tích lũy và mở rộng vốn từ ngữ phong phú đa dạng, giúp trẻ nói chuẩn tiếng việt. Thông qua các câu chuyện, các nhân vật, sự vật, hiện tượng gần gũi giúp cho trẻ dễ dàng tiếp cận và nhận biết thế giới vạn vật xung quanh phát triển óc tư duy sáng tạo, trí tò mò và thích khám phá từ đó nảy sinh trong trẻ những nhận thức tình cảm đạo đức, tình cảm thẩm mỹ, yêu quý ông bà cha mẹ, thầy cô. Yêu quý loài vật, yêu thiên nhiên cỏ cây hoa lá. Làm cho tâm hồn trẻ ngày thêm hướng thiện.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Xuân Khoa (2003). Phương pháp phát triển ngôn ngữ cho trẻ mẫu giáo. NXB Đại học Sư phạm.
2. Lã Thị Bắc Lý – Lê Thị Ánh Tuyết. (2009). Giáo trình phương pháp cho trẻ mầm non làm quen với tác phẩm văn học. NXB Giáo dục.
3. Hoàng Thị Oanh – Phạm Thị Việt – Nguyễn Kim Đức. Phương pháp phát triển ngôn ngữ cho trẻ dưới 6 tuổi. NXB Đại học Quốc gia Hà Nội, 2008.
4. Đinh Hồng Thái (2010). *Giáo trình phát triển ngôn ngữ tuổi mầm non*. NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.
5. Bùi Kim Tuyền (Chủ biên) (2015). *Các hoạt động phát triển ngôn ngữ của trẻ mầm non*. NXB Giáo dục Việt Nam.